

Izkustvena konferenca projekta PutEUfore 23. 4. 2024 v Ljubljani

PREDMETNIK PROGRAMA

- skupno število ur: 8
- urnik s temami, predavatelji, oblikami in metodami dela

IME ENOTE	TRAJANJE (ure)	Predavatelji	Oblike
<i>Kako ustaviti demokratično nazadovanje z inovacijami na področju demokratičnega državljanstva</i>	1	dr. M. Sardoč, prof. dr. T. Deželan	Predavanje
Delavnica 1	1,5	različni predavatelji	Delavnica
Delavnica 2	1,5	različni predavatelji	Delavnica
Delavnica 3	1,5	različni predavatelji	Delavnica
<i>Povzetek dneva – evalvacija</i>	1	različni predavatelji	Panelna diskusija
<i>Mreženje in nadaljnji koraki</i>	1,5	M. Majce	Predstavitve dela v projektu in neformalna izmenjava mnenj
SKUPAJ	8		

Uvodno predavanje *Kako ustaviti demokratično nazadovanje z inovacijami na področju demokratičnega državljanstva*

Dr. M. Sardoč in prof. dr. T. Deželan sta udeležencem izkustvene konference predstavila izsledke zadnje ICCS študije iz leta 2022 in jih povezala z najnovejšimi trendi v Evropi in zahodnem svetu glede stanja demokracije.

Seznam delavnic:

Rok Terkaj - Trkaj	Hiphop državljan	
Michelle Blanchett	Gamifying Civics	v angleščini
Karin Huet & Jordi Besemer	DemocraCity: simulation game for pupils	v angleščini
prof. Mary Battenfeld, Phd.	Digital inquiry as a method of combating fake news	v angleščini
dr. Mitja Sardoč	Protislovne vsebine v vzgoji in izobraževanju	
prof. dr. Tomaž Deželan	Praktični primeri spodbujanja demokratične participacije v razredu	
asist. dr. Karolina Babič	Šolske in dijaške zadruga kot učni pristop	
asist. dr. Karolina Babič	Uvajanje vsebin ekonomske demokracije v Aktivno državljanstvo	
asist. Maja Drobne	Sistemska razmišljanje z metodo LEGO® SERIOUS PLAY®	
prof. dr. Tomaž Deželan	Spodbujanje demokratičnega državljanstva	za ravnatelje

Razpored delavnic s številom udeležencev

DELAVNICA	Prostor 1		Prostor 2		Prostor 3		Prostor 4	
1	Michelle Blanchett, Gamifying Civics (v angleščini)	18	dr. Karolina Babič, Šolske in dijaške zadruge kot učni pristop	17	dr. Mitja Sardoč, Protislovne vsebine v vzgoji in izobraževanju	13	dr. Tomaž Deželan: Praktični primeri spodbujanja demokratične participacije	17
2	Rok Terkaj - Trkaj, Hiphop državljan	20	Karin Huet & Jordi Besemer, DemocraCity: simulation game for pupils	14	dr. Mitja Sardoč, Protislovne vsebine v vzgoji in izobraževanju	18	prof. Mary Battenfeld, PhD, From Disinformation to Digital Tools for Learning and Civic Engagement	13
3	Rok Terkaj - Trkaj, Hiphop državljan	13	dr. Karolina Babič: Vsebine ekonomske demokracije	17	Maja Drobne: Sistemsko razmišljanje z metodo LEGO® SERIOUS PLAY®	18	dr. Tomaž Deželan: Praktični primeri ...	17

Predavatelji

Rok Terkaj, z umetniškim imenom Trkaj, rojen 1983 v Ljubljani, je raper, pisec besedil, novinar, popotnik, in univerzitetni diplomirani teolog. Z rapom se ukvarja že od leta 2001. Leta 2003 je izdal prvenec *V Času Enga Diha*. Singla *Dihi z mano* in *Vse kar mam* sta zasedli prvo mesto na radijskih postajah, oddaja Videospotnice ga je nagradila za debitanta leta. Leta 2004 se je odpravil na romarsko pot El Camino de Santiago. Od leta 2007 je napisal mnogo besedil za ostale izvajalce, nekatera med njimi tudi prejmejo nagrade. V letu 2021 je presenetil z novim projektom Repki, kjer gre za rap za otroke.

Michelle Blanchet je soavtorica knjige *The Startup Teacher* (Times 10, 2020), soavtorica knjige *Preventing Polarization* (Times 10, 2023) ter vzgojiteljica in socialna podjetnica, ki si prizadeva izboljšati način obravnave, usposabljanja in vrednotenja naših učiteljev. Po desetih letih izkušenj pri delu z mladimi je ustanovila organizacijo Educators' Lab, ki podpira rešitve za izzive na področju izobraževanja, katerih pobudniki so učitelji. Michelle je magistrirala iz mednarodnih odnosov na Institutu de Empresa v Madridu. Poučevala je družboslovje v Švici in ZDA ter predstavljala na številnih dogodkih, med drugim na SXSWedu in TEDxLausanne. Michelle je del skupnosti Global Shaper Community Svetovnega gospodarskega foruma. Sodelovala je z organizacijami, kot so PBS Education, Center for Transformative Teaching and Learning, Ashoka in Center for Curriculum Redesign.

Karin Huet in **Jordi Besemer** sta zaposlena v fundaciji The King Baudouin Foundation (KBF) s sedežem v Bruslju, ki vlaga v navdihujoče projekte in posameznike za spreminjanje družbe na bolje. Fundacija je bila ustanovljena leta 1976 in si v sodelovanju s številnimi partnerji, strokovnjaki in donatorji prizadeva za skupno dobro. Njihov cilj je spodbujati trajnostne in pozitivne spremembe v družbi v Belgiji, Evropi in po svetu. Krepi organizacije in državljane, ki si prizadevajo za ustvarjanje boljše družbe. Podpirajo filantropo in donatorje (posameznike, podjetja ali organizacije), ki želijo ukrepati za skupno dobro na kateri koli celini in na katerem koli področju splošnega interesa, zlasti z ustanovnim članstvom. Fundacija kralja Baudouina ima lasten kapital. Njeni upravni organi so neodvisni in predstavljajo raznolikost družbe.

Dr. **Mitja Sardoč** je zaposlen kot raziskovalec na Pedagoškem inštitutu v Ljubljani, kjer je član programske skupine 'Edukacijske raziskave'. Je avtor znanstvenih in strokovnih člankov s širšega področja vzgoje in izobraževanja ter urednik vrste tematskih števil domačih in tujih znanstvenih revij

s področja državljanske vzgoje, multikulturalizma, enakih možnosti, patriotizma, tolerance, radikalizacije in nasilnega ekstremizma itn. Je glavni urednik revije *Theory and Research in Education* ter urednik številnih zbornikov in publikacij *Handbook of Patriotism* (Springer, 2020), *The Palgrave Handbook of Toleration* (Palgrave, 2021) itn.

Asist. dr. **Karolina Babič** je samostojna raziskovalka in svetovalka na področju socialnih in solidarnostnih ekonomij, še posebej na področju zadružništva. Pri ustanovitvi in razvoju je svetovala več kot petdesetim zadrugam, socialnim podjetjem in nevladnim iniciativam ter vodila nevladno organizacijo Združenje CAAP, so. p. Je doktorica filozofskih znanostih. Poleg tega deluje kot raziskovalka na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Prav tako pa kot učiteljica in raziskovalka sodeluje z več nevladnimi organizacijami ter fakultetami in šolami.

Asist. **Maja Drobne**, univ. dipl. pol, je vodja izobraževanja na PiNI. Je članica bazena trenerjev Slovenske nacionalne agencije za program E+ in certificirana LEGO® SERIOUS PLAY® trenerka. Sodeluje z različnimi mednarodnimi organizacijami na temah projektnega vodenja, komuniciranja, participacije, skupinske dinamike in strateških pristopov. Vodila je več usposabljanj za vodje nevladnih organizacij, usposabljanja za trenerje, učitelje, izobraževalce, predstavnike civilne družbe ter usposabljanja na področju človekovih pravic, globalnega učenja in sistemskega razmišljanja.

Prof. dr. **Tomaž Deželan** je redni profesor na Fakulteti za družbene vede, kjer izvaja predmete *Mladi in politika*, *Raziskovanje na področju zaposljivosti diplomantov* in *Uvod v primerjalne politike* na dodiplomskem študiju, predmete *Izzivi predstavnštva in demokracije*, *Primerjalne politike človekovih pravic* ter *Strokovna praksa POL-PJPU* na podiplomskem študiju ter predmet *ZDA in ameriške politike v primerjalni perspektivi* na doktorskem študiju. Med njegovimi mnogoterimi vlogami je potrebno omeniti, da je svetovalac za spodbujanje participacije mladih vodilnih vladnih in nevladnih evropskih organizacij na področju demokracije in vzgoje za demokratično državljanstvo (Svet Evrope, Evropska komisija, Evropski parlament, OVSE, Evropski mladinski forum, International IDEA, ICF, NECE).

Asist. mag. **Marko Majce** je zaposlen kot raziskovalec na Fakulteti za družbene vede, kjer vodi projekte, ki se ukvarjajo z izobraževanjem, državljansko vzgojo ter mladimi. Poleg tega ima dolgoletne izkušnje iz vodenja projektov v srednji šoli ter je v praksi pogosto vpet v državljansko vzgojo v srednješolskem okolju.

Oblike in metode dela, uporabljene v delavnicah

Hiphop državljan

Izvajalec: Rok Terkaj

Opis: Kako glasba (rap) lahko pomaga pri državljanski vzgoji? Izvajalec delavnice, priznani glasbenik in učitelj, bo predstavil, kako glasbo vključiti v pouk državljanske vzgoje tako na receptivni ravni, kjer so učenci poslušalci, kot tudi na produktivni ravni, kjer so učenci ustvarjalci. Teme so lahko različne, vključene pa so tudi višje ravni učnih ciljev, saj gre tudi za glasbeno umetnost. Način dela z glasbo je bolj nenavaden za pouk in s tem je kontekst bolj privlačen.

Učni izidi: Udeleženci bodo na koncu delavnice:

- spoznali dober izbor glasbenih komadov za delo pri državljanski vzgoji
- znali vključiti glasbeni komand v pouk državljanske vzgoje
- svetovati svojim učencem pri oblikovanju glasbenih komadov v povezavi z državljansko vzgojo

Gamifying Civics (v angleščini)

Izvajalka: Michelle Blanchett

Opis: Na tej delavnici bo Michelle Blanchet, ustanoviteljica Educator's Lab, udeležencem pomagala raziskati vznemirljivo stičišče iger in državljanske vzgoje. Glavni poudarek spletnega seminarja je bil na potencialu iger za ustvarjanje kritičnega prostora za državljanske pogovore, spodbujanje veščin komuniciranja, doseganja soglasja in samozavedanja. Poudaril je pomen vključevanja socialnega čustvenega učenja (SEL) v državljansko vzgojo, da bi učence pripravili na to, da postanejo aktivni in angažirani člani družbe.

Učni izidi: Ob koncu srečanja bodo udeleženci:

- bolje razumeli povezavo med državljanskim udejstvovanjem in socialno čustvenim učenjem,
- dobili vpogled v različne poti, po katerih lahko izobraževalci z igrami izboljšajo svoje poučevanje, pri čemer bo prikazana vsestranskost iger pri spodbujanju državljanske zavzetosti,
- razpravljali o strahu, ki je lahko povezan s poučevanjem državljanske vzgoje in socialnega čustvenega učenja, ter ponudili strategije, s katerimi bo ta proces manj zastrašujoč,
- se seznanite z različnimi primeri igrificiranega poučevanja državljanske vzgoje in se naučite, kako je mogoče igre uporabiti za poučevanje zapletenih državljanskih konceptov,
- na kratko spoznali temeljne vidike oblikovanja iger.

DemocraCity: simulacijska igra za učence (v angleščini)

Izvajalca: Karin Huet in Jordi Besemer

Opis:

DemocraCity je simulacijsko orodje, ki omogoča razprave o demokratičnih vrednotah, političnih vprašanih in vlogah posameznikov v procesih participacije. Primerno je za vse starosti in sposobnosti. Spoznajte njegove cilje, metode in delovanje ter razmislite, kako bi ga lahko uporabili v vašem okolju. Muzej Belvue (Bruselj) je razvil DemocraCity. Uporablja se v Belgiji, na Nizozemskem in v Luksemburgu (prek Zentrum fir politesch Bildung), pred kratkim pa je bil prilagojen za Turčijo. Democracy je izobraževalna igra, ki igralce z ustanovitvijo politične stranke in oblikovanjem mesta uči, kako deluje politika. Kot skupina sodelujejo pri političnem projektu in spoznavajo, da so v demokratični družbi potrebni razprava, večina in soglasje ter da vsi glasovi štejejo.

Učni izidi: Ob koncu srečanja bodo udeleženci

- spoznali glavne značilnosti igre DemocraCity,
- pridobili izkušnje pri njenem igranju,
- imeli dostop do gradiva za izdelavo lastne različice in
- jasno razumeli, kako lahko igro vključijo v svoj pouk.

Protislovne vsebine v vzgoji in izobraževanju: problemi, napetosti in izzivi

Izvajalec: dr. Mitja Sardoč (FDV)

Opis: Kaj so protislovne vsebine, zakaj oziroma če sploh so pomembne ter kako naj jih poučujemo so vprašanja, ki so v sodobnih razpravah na širšem področju vzgoje in izobraževanja tako aktualna kakor tudi neizogibna. Ob njih trčimo ob različnih aktualnih dogodkih in nesoglasjih kot tudi ob vrsti t. i. 'klasičnih' problemov oziroma dilem na širšem vsebinskem področju državljske vzgoje ter vzgoje in izobraževanja nasploh. V okviru te delavnice bo predstavljeno vključevanje protislovnih vsebin v proces vzgoje in izobraževanja. Uvodni del predstavi problematiko poučevanja protislovnih vsebin ter najpomembnejših tem oziroma vsebinskih področij, ki so pripoznane kot protislovne (npr. klimatske spremembe, umetna inteligenca, kreacionizem, genetski inženiring, evtanazija, domoljubje). Predstavljeni bodo različni kriteriji, na podlagi katerih določeno vsebino pripoznamo kot protislovno, ter najpomembnejše funkcije, ki jih povezujemo z vključevanjem protislovnih vsebin v proces vzgoje in izobraževanja. Poseben poudarek bo namenjen operacionalizaciji protislovnih vsebin za poučevanje v različnih učnih kontekstih.

Učni izidi: Udeleženci:

- spoznajo problematiko poučevanja protislovnih vsebin v vzgoji in izobraževanju,
- znajo prepoznati različne možnosti, ki jih ponuja vključevanje protislovnih vsebin v proces vzgoje in izobraževanja
- operacionalizirajo posamezno protislovno vsebino za njeno vključevanje,
- so sposobni samostojno pripraviti in izvesti učno uro, kjer se obravnava katera od vsebin, ki je pripoznana kot 'protislovna' (ob upoštevanju različnih učnih ciljev),
- so sposobni samostojno osmisлити poučevanje protislovnih vsebin v različnih učnih kontekstih (spoznavanje določene teme, povezovanje z drugimi vsebinami, kritično vrednotenje pridobljenega znanja).

Šolske in dijaške zadruge kot učni pristop k socialni ekonomiji

Izvajalec: asist. dr. Karolina Babič

Cilji usposabljanja:

Usposabljanje naslavlja potrebo učiteljic in učiteljev državljske vzgoje v osnovnih in srednjih šolah po znanju in veščinah za vpeljavo kritičnih družbeno-ekonomskih vsebin. Učitelji in učiteljice v osnovnih šolah imajo za vsebine »financ, dela in gospodarstva« v 8. razredu programa pripravljene pretežno vsebine vezane na prevladujoč kapitalistični gospodarski sistem, medtem ko niso usposobljeni za uvajanje ekonomskih vsebin, ki odstopajo od tega prevladujočega modela, kot so vsebine socialnih in solidarnostnih ekonomij (socialno podjetništvo, zadružništvo, invalidska podjetja, skupnostno upravljane ipd.). Podobno velja za učitelje in učiteljice v srednjih šolah, ki niso zadostno usposobljeni za vpeljavo teh drugačnih ekonomskih vsebin v povezavi s štirimi ravnmi državljskega angažmaja (na osebnem, družbenem, državnem in globalnem nivoju) v kontekstu vsebin »delovanje in pomen gospodarskega sistema« (še posebej je usposabljanje vezano na osebni in družbeni nivo). Učiteljicam in učiteljem državljske vzgoje prav tako manjka orodij za vpeljavo tovrstnih vsebin skozi praktično projektno delo učencev in učenk oziroma dijakov in dijakinj.

Cilj usposabljanja je učiteljice in učitelje državljske vzgoje v osnovnih in srednjih šolah opremiti za uvajanje vsebin socialne ekonomije v pouk skozi učne zadruge oziroma kooperative, torej skozi prakso (simuliranih) šolskih in dijaških zadrug.

Metode:

Udeleženske in udeleženci usposabljanja bodo osnovna znanja o socialni ekonomiji in učnih zadrugah pridobili v obliki kratkega uvodnega predavanja, nato pa bo pretežni del usposabljanja temeljil na vajah, v okviru katerih bodo predstavljene in preizkušene tehnike ter didaktična gradiva, ki jih bodo lahko učiteljice in učitelji nadalje uporabljali pri pouku oziroma mentoriranju šolskih in dijaških zadrug: vaje za prepoznavanje skupnega interesa v skupinah, vaje za kritično vrednotenje različnih ekonomskih sistemov, didaktični pripomoček za poslovno modeliranje prilagojeno za zadruge in socialna podjetja, vaje za pripravo in izvedbo skupščine/občnega zbora članov organizacije, igra vlog z menjavo funkcij v organizaciji, vaje za argumentirano razpravljanje in konsenzualno sprejemanje odločitev, vaje za razumevanje skupinskega dogovora kot pogodbe s pravicami in obveznostmi ipd.

Opis:

Usposabljanje bo ponudilo preplet dvojega: prvič, predstavitev temeljnih značilnosti socialne ekonomije (še posebej socialnega podjetništva in zadružništva kot najbolj pogostih oblik) ter umestitev socialne ekonomije v družbeni, ekonomski in politični kontekst, še posebej glede na ostale vsebine državljske vzgoje. In drugič, predstavitev vzpostavljanja učnih zadrug (šolskih in dijaških zadrug) kot praktične metode poučevanja vsebin socialne ekonomije. Šolske in dijaške zadruge se kot simulirane/projektno organizacije oz. podjetja ustanovljajo s strani skupin učencev in učenk/dijakov in dijakinj, pod mentorstvom učitelja ali učiteljice, z namenom, da se učenci in učenke/dijaki in dijakinje skozi prakso učijo prepoznavati skupne interese in potrebe, da skupaj na temelju demokratičnega odločanja odgovarjajo na te potrebe, da spoznajo odgovornosti in pravice v skupnem upravljanju procesov in premoženja (npr. upravljanje šolskega vrta, radio/teater kooperativa, organiziranje sejmov in izletov, solidarnostni sklad itd.), da praktično spoznajo, kaj je solidarnost in zakaj je pomembna v

družbi, da se učijo odgovornega odnosa do potreb skupnosti, da se učijo prepoznavati razlike med individualnimi potrebami/željami ter potrebami skupnosti, da se učijo vključevati naslednje generacije in jim predajati upravljanje itd. Usposabljanje bo udeležinke in udeležence opremilo za uvajanje vsebin socialne ekonomije v pouk skozi učne zadruge oz. kooperative ter za mentoriranje takšnih učnih zadrug.

Učni izidi: Udeležinke in udeleženci:

- Poznajo temeljne značilnosti socialne ekonomije ter podrobneje razumejo nekatere oblike organizacij socialne ekonomije kot so socialna podjetja in zadruge oz. kooperative.
- So sposobni kritično umestiti socialno ekonomijo v širši družbeni, ekonomski in politični kontekst.
- Poznajo šolske in dijaške zadruge kot praktični učni pristop za uvajanje vsebin socialne ekonomije v osnovne in srednje šole.
- So sposobni uporabljati različne tehnike in metode (vaje, didaktične materiale in naloge) za usmerjanje/mentoriranje skupin učencev in dijakov, ki oblikujejo šolske in dijaške zadruge.
- Znajo kritično iskati in uporabljati vire s področja socialne ekonomije ter učnih zadrug z namenom nadaljnjega samostojnega dela in lastnega učenja na tem področju.

Uvajanje vsebin ekonomske demokracije v Aktivno državljanstvo za srednje šole

Izvajalec: doc. dr. Karolina Babič

Cilji usposabljanja:

Usposabljanje naslavlja potrebo učiteljic in učiteljev aktivnega državljanstva v srednjih šolah, da pri pouku povežejo temo »demokracije« s temo »delovanje in pomen gospodarskega sistema«. Usposabljanje ponuja predstavitev vsebin ekonomske demokracije prilagojene ciljem pedagoške aktivnosti Aktivnega državljanstva (tj. spodbujanje razvoja na različnih ravneh družbenega življenja dijakov in dijakinj: avtonomije, sodelovanja, participacije in soodločanja), še posebej razumevanju in udejanjanju participacije in soodločanja, ki nista samo procesa politične demokracije, temveč prav tako ključna procesa ekonomske demokracije.

Cilj usposabljanja je učiteljice in učitelje aktivnega državljanstva v srednjih šolah opremiti za uvajanje vsebin ekonomske demokracije v pedagoški proces aktivnega državljanstva, s čemer lahko skozi skupne vsebine na nov način pri pouku povežejo temo demokracije in temo gospodarskega sistema.

Metode:

Usposabljanje bo najprej ponudilo osnovna pregledna znanja o ekonomski demokraciji v obliki kratkega uvodnega predavanja. Pretežni del usposabljanja pa bo temeljil na vajah, v okviru katerih bodo predstavljene in preizkušene tehnike ter didaktična gradiva, ki jih bodo lahko učiteljice in učitelji nadalje uporabljali pri pouku aktivnega državljanstva: vaje za prepoznavanje različnih tipov lastnine, vaje za ocenjevanje stopenj participacije v organizacijah/podjetjih/skupnostih, vaje za argumentirano razpravljanje in konsenzualno sprejemanje odločitev, vaje za razumevanje razlike med lastništvom in upravljanjem v podjetjih in organizacijah, vaje za razumevanje razlike med dohodkovno (ne)enakostjo in premoženjsko (ne)enakostjo, vaje za primerjanje demokratičnih instrumentov v političnih procesih in v ekonomskih procesih ipd.

Opis:

Usposabljanje bo ponudilo uvod v razumevanje koncepta ekonomske demokracije ter v vprašanje razmerja med ekonomsko demokracijo in politično demokracijo (ali je ekonomska demokracija zgolj aplikativni vidik in področje manifestacije politične demokracije, ali se pojava vzajemno določata ipd.). Vsebine s področja ekonomske demokracije bodo predstavljene prilagojeno glede na učne cilje aktivnega državljanstva. Ekonomska demokracija kot sistem, kjer ljudje sodelujejo pri lastništvu in upravljanju dobrin v svojih skupnostih (odločajo pri produkciji, distribuciji in potrošnji dobrin), bo predstavljena v primerjavi z demokracijo v političnih procesih, predstavljene bodo podobnosti in razlike med demokratičnimi instrumenti ekonomske demokracije in politične demokracije. Podrobneje bodo predstavljeni in skozi praktične vaje demonstrirani temeljni demokratični instrumenti in procesi v ekonomski demokraciji: demokratična organiziranost podjetij in organizacij, glasovalna pravica v podjetjih in organizacijah, participacija v produkcijskih procesih, udeležba pri dobičku, solastnina in skupnostna lastnina oziroma commons, delavsko lastništvo, delavsko predstavništvo, posvetovanje z zaposlenimi, informiranje zaposlenih in/ali deležnikov, transparentnost, (so)odločanje in nadzor v podjetjih in organizacijah ter drugi instrumenti ekonomske demokracije. Skozi te vaje bodo udeleženci in udeleženci usposabljanja spoznali in preizkusili didaktične tehnike, ki jih lahko takoj prenesejo v pouk aktivnega državljanstva za poučevanje predmetnih vsebin.

Učni izidi

Udeleženci in udeleženci:

- Poznajo temeljne pojavne oblike ekonomske demokracije (soupravljanje in participacija pri upravljanju, solastništvo in skupnostno lastništvo, delavsko lastništvo, udeležba pri dobičku podjetij, sodelovanje v ekonomskih procesih, soodločanje v javnih zavodih in drugih organizacijah itd.).
- So sposobni kritično umestiti ekonomsko demokracijo v širši družbeni, ekonomski in politični kontekst, še posebej v razmerju do politične demokracije.
- Znajo izvajati poučevanje vsebin ekonomske demokracije kot pomembnega vzgojno-izobraževalnega področja per se ter posredno kot orodja za poučevanje vsebin politične demokracije.
- So sposobni uporabljati različne tehnike in metode (vaje, didaktične materiale in naloge) za uvajanje vsebin ekonomske demokracije v pedagoški proces aktivnega državljanstva.
- Znajo kritično iskati in uporabljati vire s področja ekonomske demokracije za namene izvajanja poučevanja ter za namene nadaljnega lastnega izobraževanja na tem področju.

Sistemsko razmišljanje z metodo LEGO® SERIOUS PLAY®

Izvajalec: asist. Maja Drobne

Opis: Delavnica "Sistemsko razmišljanje" bo obravnavala problem razumevanja kompleksnih družbenih sistemov in vpliva na okolje. Smiselno je, da se učitelji DRV udeležijo delavnice, ker bodo skozi metodo LEGO® SERIOUS PLAY® pridobili praktično izkušnjo raziskovanja sistemskih povezav med ekosistemi s pomočjo LEGO kock. Ta metoda omogoča učiteljem, da vizualizirajo in delijo svoje razumevanje kompleksnih družbenih konceptov na bolj interaktiven način.

Na delavnici bomo uporabili metodo LEGO® SERIOUS PLAY®, kjer bodo učitelji sestavljali modele iz LEGO kock, ki ponazarjajo različne vidike družbenih sistemov. Te modele bodo nato uporabili za razpravo, razumevanje sistemskih povezav in skupinsko reševanje kompleksnih družbenih problemov.

Učitelji bodo nato lahko uporabili to metodo pri pouku za boljše razumevanje in poučevanje vsebin družbenih povezav in delovanja sistema ter spodbujanje kreativnega razmišljanja svojih učencev. Dejavnosti bodo vključevale gradnjo individualnih modelov, gradnjo skupnih modelov, kako so vsi ti sistemi in agenti medsebojno povezani in vplivajo na izobraževanje dijakov; analizo povezav med storitvami in agenti ter, kakšne vrste povezave poznamo.

Učni izidi: Udeleženci:

- razvijejo sistemsko razmišljanje s pomočjo metode LEGO® SERIOUS PLAY®;
- znajo spodbujati kreativnost in interaktivno reševanje družbenih in okoljskih izzivov;
- izboljšajo komunikacijske veščine za učinkovito poučevanje kompleksnih družbenih konceptov;
- povečajo ozaveščenost o okoljskih vprašanjih in trajnostnem razvoju.
- se naučijo uporabiti metodo LEGO® SERIOUS PLAY® pri pouku in vključevati učence v to metodo za boljše razumevanje okoljskih tem.

Praktični primeri spodbujanja demokratične participacije v razredu

Izvajalec: prof. dr. Tomaž Deželan

Opis: Z leti smo zbrali veliko znanja o praksah, ki pripomorejo k spodbujanju demokratičnih kompetenc ter hkrati tudi same demokracije v šolah. Te prakse so lahko koristne ne glede na to, kateremu pristopu vzgoje za demokratično državljanstvo (izobraževanje za demokracijo, o demokraciji, skozi demokracijo) dajemo prednost ali katero načelo želimo spodbujati (npr. enakost, svoboda, vključenost, raznolikost, sodelovanje, pravičnost, odprtost). Te prakse so uporabne za vse učitelje, ne glede na raven izobraževanja ali strokovno področje, in spodbujajo demokratično kulturo, saj "demokratični razred" ustvarja varno in spodbudno okolje, v katerem se upoštevajo tako individualne potrebe učencev kot tudi potrebe skupine.

Učenci so spodbujeni k sodelovanju pri skupnem odločanju na spoštljiv in razvoju primeren način, zaradi česar je učenje prijetnejše in bolj zanimivo tako za učitelje kot za učence ter zagotavlja globlje in bogatejše izobraževalne izkušnje. S tem se učencem omogoči, da postanejo boljši državljani, skupnostim okoli njih pa, da postanejo boljše skupnosti. Udeleženci delavnice se bodo seznanili s tehnikami spodbujanja demokratične participacije ("Jaz, ti, mi", Sokratov seminar, sestavljanje, akvarij itd.), ki jih bomo umestili v aktualno izobraževalno okolje. S tem bomo odstrli načine krepitve demokratičnega okolja v razredu, ki empirično dokazano tudi lahko izboljšajo učne rezultate.

Učni izidi: Udeleženci:

- povzamejo in umestijo svoje predznanje o demokratični participaciji v razredu;
- se seznanijo s tehnikami spodbujanja demokratične participacije;
- preverijo zvezo med tehnikami spodbujanja demokratične participacije in učnimi rezultati.

Spodbujanje demokratičnega državljanstva skozi obvezne sisteme zagotavljanja kakovosti v izobraževanju

Izvajalec: prof. dr. Tomaž Deželan

Opis: Opis: V času, ko se Evropska unija sooča s porastom populističnih, protidemokratskih in protievropskih gibanj, se zdi potreba po kakovostnem izobraževanju za demokratično državljanstvo na vseh ravneh izobraževanja pomembnejša kot kdaj koli prej. Nekatere raziskave so pokazale, da je treba v splošnem in poklicnem izobraževanju okrepiti prizadevanja, da bi v celoti izkoristili njegov potencial. Zagotavljanje kakovosti preko sistemov kakovosti v izobraževanju (npr. sistemi splošnega izobraževanja, EQAVET, EFQM) lahko predstavlja pomemben element izboljšanja stanja na področju državljske vzgoje in širšega demokratičnega državljanstva, saj tako z merili kakovosti in kazalnikov rezultatov za demokratično državljsko vzgojo kot tudi z vzpostavitvijo instrumentov spremljanja in vrednotenja učinkov izobraževalne ustanove nosijo pomemben potencial.

Učni izidi: poznavanje sistemov kakovosti v izobraževanju, razumevanje vpliva sistemov kakovosti na državljsko vzgojo in demokratično državljanstvo, uporaba metod za spodbujanje demokratičnega državljanstva s pomočjo sistemov kakovosti

Udeleženci: predstavniki vodstev izobraževalnih zavodov, bodoči vodje izobraževalnih zavodov, pristojni za kakovost izobraževanja znotraj izobraževalnih zavodov

Od dezinformacij do digitalnih orodij za učenje in državljsko udejstvovanje

Izvajalka: prof. Mary Battenfeld, PhD (Univerza v Bostonu)

Opis: Raziskava Pew iz leta 2022 je pokazala, da 80 % najstnikov poroča, da so pogosto ali "skoraj stalno" na internetu. Kako lahko učitelji pomagajo učencem, da digitalne vire uporabljajo kot pozitivna orodja za učenje in državljsko udejstvovanje, ne pa kot nevarne dobavitelje napačnih informacij in dezinformacij? Na delavnici bodo predstavljeni primeri na raziskavah temeljčih pedagoških pristopov za državljsko vzgojo, s posebnim poudarkom na programu Civic Online Reasoning Curriculum (<https://cor.inquirygroup.org/>), ki sta ga oblikovala profesor Sam Wineburg in skupina za digitalno raziskovanje Univerze Stanford, ter gradivih, ki jih je razvila neprofitna organizacija News Literacy Project (<https://newslit.org/>) v Washingtonu, D.C.

Učni izidi: Udeleženci se seznanijo s:

- pozitivnim pristopom k digitalnim orodjem za učenje in državljsko udejstvovanje,
 - učnim načrtom za spletno državljsko razmišljanje in
 - gradivom univerze Stanford in njene skupine Digital Inquiry Group,
- in znajo
- spremenili svojo prakso v razredu in postali bolj samozavestni učitelji pri uporabi spletnih virov ter
 - te vsebine smiselno posredovati učencem, ki šele vstopajo v svet digitalnega učenja.

Povzetek dneva – evalvacija

Po treh serijah delavnic so predavatelji v obliki panelne diskusije izmenjali mnenja o tem, kako so potekale delavnice in kakšno je bilo delo z udeleženci. S tem so drugim udeležencem omogočili uvid v delo pri drugih delavnicah in tudi evalvirali svoje delo.

Mreženje in nadaljnji koraki

V zadnjem delu izkustvene delavnice smo v obliki delovnega kosila predstavili delo na projektu PutEUfore (<https://observe360.eu/projekt/puteufore/>). Gre za raziskave, ki smo jih izvedli – anketo z učitelji, fokusni skupini z ravnatelji, poglobljene intervjuje z učitelji, analizo učnih načrtov in učbenikov državljanske vzgoje (DDKE), pregled izobraževalne ponudbe na področju DRV v zadnjih treh letih. Učitelje (in ravnatelje) smo povabili k sodelovanju v nadaljnjih dejavnostih projekta, saj za obe ciljni skupini razvijamo vodene delavnice pri pouku in orodja, namenjena poučevanju in rabi v učilnici. V nadaljevanju so se udeleženci in predavatelji neformalno družili. Glede na odzive udeležencev menimo, da so delavnice pustile dober vtis, kar potrjuje tudi dejstvo, da predavatelji poročajo o e-sporočilih, ki so jih poslali udeleženci z željo po razvoju idej ali nadaljnjem sodelovanju.